Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leerpo.

1 De mini-samenleving

Voorbereiding

- ☐ Per leerling: JWC-map, werkblad 1 en een grijs potlood
- ☐ Per groepje: genoeg kleurpotloden
- ☐ Bijlage les 1
- ☐ Vraag maar Raak vel ophangen

Taalinstructie

Denkstappen **de mini-samenleving:**

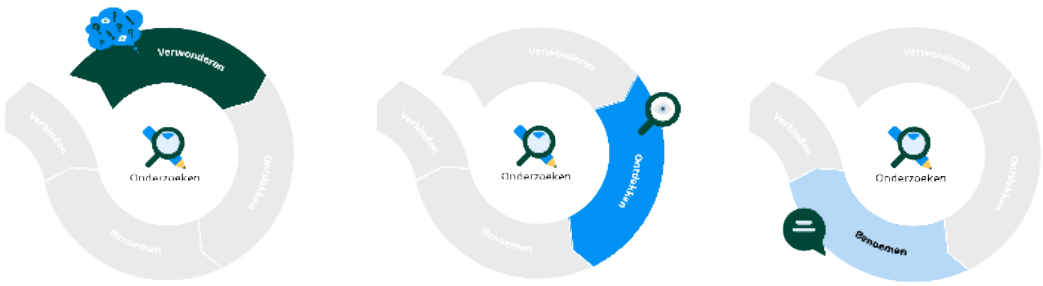
1. Het woord **mini-samenleving** bestaat uit drie woorden: **mini, samen** en **leven**.
2. In een **mini-samenleving** gelden **afspraken en regels**.
3. Soms zijn de **afspraken en regels hetzelfde**, soms zijn ze **anders**.

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leerpo

Fase OOL: Verwonderen, ontdekken en benoemen (1)

In deze les maken de leerlingen kennis met het thema mini-samenleving. Ze leren het personage Sayid kennen. Een jongen van 7 jaar die in groep 3 zit. Zijn beste vrienden zijn Daan en Nienke. Tijdens de module neemt Sayid de leerlingen mee in zijn leven en het leven van zijn vrienden. Vandaag leren de leerlingen over de plekken waar Sayid vaak is, wie daar zijn en welke regels en afspraken daar gelden. De leerdoelen voor de leerling zijn:

- Ik weet wat een mini-samenleving is;
- Ik kan een aantal voorbeelden van mini-samenlevingen noemen;
- Ik weet dat er in elke mini-samenleving andere afspraken en leefregels zijn;
- Ik kan opvallende kenmerken, onderdelen of gedragingen van concrete onderzoeksobjecten met alle zintuigen signaleren.
- Ik kan vooral verschillen tussen onderzoeksobjecten signaleren;
- Ik kan het onderzoeken zonder vooropgezet plan starten;
- Ik kan delen van het onderzoeken (of experiment) zelf uitvoeren, onder toezicht van de leerkracht;
- Ik kan vertellen wat ik gezien of ontdekt heb en met hulp van de leerkracht vertellen over de resultaten van het onderzoek;
- Ik kan delen van het onderzoek (of experiment) zelf uitvoeren, onder toezicht van de leerkracht;
- Ik kan samen met de leerkracht tot een conclusie komen;

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leon.

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

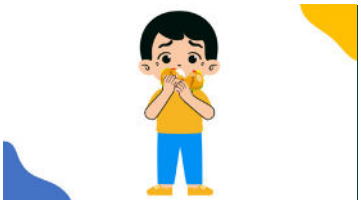
Toelichting	Dia
Start (30 min.) Vertel dat de leerlingen vandaag kennis gaan maken met het nieuwe thema **mini-samenleving**. In het woord mini-samenleving zitten 3 woorden verstopt. Weten de kinderen welke drie? Bespreek de volgende 3 woorden: • Wat is **mini** (klein)? • Wat is **samen** (meerdere mensen)? • Wat is **leven** (op deze aarde zijn, kunnen zwemmen, tekenen, naar de winkel gaan)? Leg uit dat je op heel veel plekken samen kunt leven, zoals op school, thuis, in het land en in de wereld. In de wereld leven we met heel veel mensen samen. Maar in de klas en thuis leven we samen met maar een kleine groep mensen. Dat is een **mini-samenleving**. Vandaag leren de leerlingen verschillende mini-samenlevingen kennen en onderzoeken bij welke mini-samenleving ze zelf horen.	
Vertel dat alle lessen gestart wordt met een verhaal. De verhalen gaan over Sayid. Hij is geboren in Nederland en is 6 jaar oud. Zijn ouders zijn geboren in Turkije en naar Nederland verhuisd. Hij vertelt over de dingen die hij op een dag meemaakt, bijvoorbeeld thuis en op school.	
Lees het bijbehorende verhaal van Sayid voor (bijlage 1). Klik per alinea door naar de volgende slide.	

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leerpo.

Toelichting

Dia

Stel vervolgens de volgende vragen:
- Met wie leeft Sayid samen in huis? (Papa, mama, broer, zusje)
- Wie zijn de beste vrienden van Sayid? (Daan en Nienke)
- Sayid heeft een drukke dag. Waar moet hij allemaal heen? (School, zwemles, voetbaltraining)
- Zijn de regels en afspraken overal hetzelfde? (Nee, deze zijn anders)

Leg uit dat al deze groepen mensen allemaal mini-samenlevingen zijn. Bij iedere mini-samenleving zijn er weer andere regels en afspraken belangrijk.
- De papa, mama, broer, zusje en Sayid leven samen in huis. Dat is een mini-samenleving.
- Sayid speelt vaak met Daan en Nienke. Dat is een mini-samenleving.
- De juf en kinderen bij de zwemles zijn samen een mini-samenleving.
- De trainer en het team bij de voetbal zijn samen een mini-samenleving.
- De klas en school zijn ook voorbeelden van mini-samenlevingen.

Vraag maar raak

Introduceer de **vraag maar raak**. Dit is de eerste keer dat de vraag-maar-raak gebruikt wordt. Het vraag maar raak moment (max. 5 minuten) is bedoeld om leerlingen uit te nodigen om alle vragen te stellen waar ze antwoord op willen hebben. Leg uit dat vragen stellen nodig is wanneer je iets nieuws wilt leren. Alle vragen zijn goed. Er zijn geen foute vragen. Leg uit dat er iedere les weer twee of drie vragen worden toegevoegd.

Vraag wie er een vraag heeft naar aanleiding van het verhaal. Kies twee of drie vragen uit. Schrijf deze groot op en hang ze op een plek in de klas. Kijk of je tijdens deze les al een vraag kunt beantwoorden, maar stimuleer leerlingen om ook thuis op zoek te gaan naar het antwoord op de vragen.

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapp.

Tip:

Leven er te veel vragen? Laat de leerlingen in hun groepje overleggen en één vraag uitkiezen. Drie vragen uitkiezen door middel van loting kan ook. Zijn er te weinig vragen? Geef het goede voorbeeld en schrijf twee vragen op.

Voorbeelden:
- Is de klas ook een mini-samenleving?
- Waarom zijn regels en afspraken belangrijk?

Achtergrondinformatie leerkracht

*Het **vraag maar raak** moment is bedoeld om te oefenen met het stellen van vragen en de leerlingen de kans te geven om hun vragen een plek te geven. Tijdens de lessen OOL wordt de nieuwgierigheid van leerlingen gewekt en het **vraag maar raak** moment speelt hierop in. De vraag maar raak duurt 5 minuten en zit bij deze module na de start van de les. Als er antwoorden op vragen gevonden zijn, kan hier natuurlijk ook op een ander moment aandacht voor zijn. Te denken valt aan het begin van een lesdag, in een pauze, tijdens een les die aansluit op het onderwerp of aan het begin van de Junior Wereld Campus les.*

Wees als leerkracht zelf nieuwgierig naar het antwoord op de vragen van leerlingen en geef zelf het goede voorbeeld. Stel zelf ook vragen waar je het antwoord op wilt weten. Help leerlingen hun vragen zo te formuleren dat er antwoord op gevonden kan worden. Komen er ook vragen die niet direct met het thema te maken hebben? Maak daar dan ook ruimte voor (bijvoorbeeld een apart hoekje van het Vraag maar Raak vel of op een tweede vragenvel aan de muur).

Buig een of meer vragen van leerlingen om tot onderzoekbare vragen. Besteed buiten de lessen om ook aandacht aan de vragen. Noem ze nog eens op en vraag wie het antwoord al gevonden heeft. Dit stimuleert de leerlingen om zelf ook op zoek te gaan naar het antwoord. De leerlingen kunnen de vragen die zijn opgehangen nog niet lezen, maar doordat ze zichtbaar zijn, denken ze er wel aan.

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leerpo.

Toelichting

Kern (20 min.)

Leerlingactiviteit: In welke mini-samenlevingen leef jij? (20 min.)

1. Deel werkblad 1 uit en zorg dat iedere leerling een grijs potlood heeft en ieder groepje genoeg kleurpotloden.
2. Vertel dat de leerlingen in ieder vakje een eigen mini-samenleving mogen schetsen. Waar zijn ze vaak met andere mensen samen? Niet in ieder vakje hoeft iets getekend te worden. Leg uit dat het een tekening met mensen mag zijn, maar iets anders wat duidelijk maakt wat het is, is ook goed. Geef het voorbeeld van voetbaltraining. In het vakje kun je kinderen tekenen die aan het voetballen zijn, maar een tekening van een voetbal is ook goed.
3. Klaar met het tekenen binnen de vakjes? Dan mogen de kinderen hun tekeningen inkleuren.
4. Bespreek na 10-15 minuten welke mini-maatschappijen de leerlingen getekend hebben: Laat een leerling een mini-samenleving benoemen die hij getekend heeft, bijvoorbeeld voetbaltraining. Leerlingen die dit ook hebben, gaan staan. Er zullen leerlingen zijn die wel in de mini-samenleving leven, maar vergeten zijn het te tekenen. Die mogen alsnog gaan staan. Bespreek waar veel overlap is en waar minder.

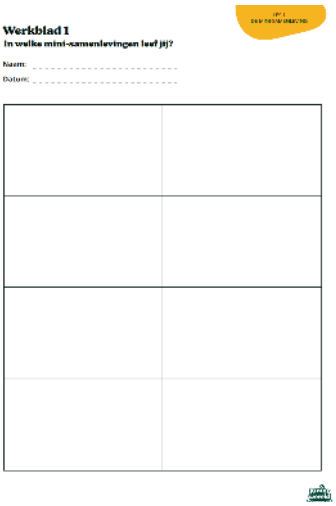
Tip:

Doe als leerkracht ook mee met deze opdracht. Zo zien de leerlingen dat er overlap is tussen de mini-samenlevingen van henzelf met jou als leerkracht. In plaats van tekenen, kun je als leerkracht de woorden opschrijven van de mini-samenlevingen. Zo houd je voldoende tijd om leerlingen te helpen die hulp nodig hebben.

Tip:

Heb je zelf meegedaan met de opdracht? Doe de eerste dan voor. Geef aan dat jij zelf als leerkracht in de mini-samenleving van de klas leeft. Alle leerlingen die dit ook hebben getekend, gaan staan. Vervolgens gaan alle leerlingen staan, ook de leerlingen die dit niet hebben getekend.

Dia

Werkblad 1
In welke mini-samenlevingen leef jij?
Naam:
Datum:

Dit document is gedownload door () op October 30, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leon.

Toelichting

Dia

Afsluiting (10 min.)

Deel de JWC-map uit. Leg uit dat ze dit schooljaar alle werkbladen van alle thema's gaan verzamelen. De leerlingen stoppen werkblad 1 in hun JWC-map.

Stel de volgende vragen:
- Wat is een mini-samenleving?
- Kun je een aantal voorbeelden van mini-samenlevingen noemen?
- Zijn afspraken en regels in elke mini-samenleving hetzelfde?

Leg uit dat de komende lessen veel mini-samenlevingen bekeken worden. Hoe zien ze eruit en welke afspraken en regels zijn er. De volgende les gaat over het gezin.

Vraag maar raak

Sluit af met **vraag maar raak**. Kijk samen of er al vragen uit deze les beantwoord kunnen worden. De andere vragen worden meegenomen naar de volgende les(sen).

Introduceer de materialenbak. Geef aan dat de leerlingen in deze bak kosteloos materiaal gaan verzamelen. Dit zijn materialen die thuis in de prullenbak zouden belanden. Te denken valt aan: lege pakken drinken, boterbakjes, rietjes, dopjes, potjes, wc-rollen, kurken, doosjes. Verpakkingsmaterialen (plastics, karton, etc).

